

नव नेपाल निर्माणका लागि एनआरएनले राष्ट्रसँग गरेको अपेक्षा

(नव नेपाल निर्माणका लागि एनआरएनले राष्ट्रसँग गरेको अपेक्षा, मातृभूमी नेपालको लागि आवरणलेखका लागि प्रस्तुत लेख, २००७ अप्रील, अस्पादित)

नेपाल आफ्नो सयौं वर्षको राजनैतिक ईतिहासको महत्वपूर्ण क्षणमा आइपुगेको छ, यानिकी राष्ट्रको भविष्य निर्धारण गर्ने जिम्मेवारी जनताको हातमा आएको छ। यस्तो महत्वपूर्ण घडी मुलुकको ईतिहासमा बिरलै आउने गर्छ। त्यसैले सरकार अथवा अहिलेको परिस्थितिमा राजनैतिक पार्टीहरूले राष्ट्रनिर्माणको यो सुनौलो अवसरमा सम्पूर्ण नेपालीहरूलाई सरीक बन्न सक्ने बातावरणको तयारी गर्नु पर्छ।

बिबिध परिस्थितीले भारत लगायत ५० औं राष्ट्रहरूमा छरिएर बसेको एक तिहाई नेपालीहरूको समावेश बिना राष्ट्रनिर्माणको अभियान अपुरो हुन्छ। यसकुरामा सम्पूर्ण राजनैतिक पार्टीका नेताहरू सिद्धान्तत सहमत भएको स्वीकार्यक्ति गरे पनि निति निर्माणको क्षणमा सधै हात झिकेको हामीले पाएका छौं, चाहे त्यो प्रवासी नेपालीहरूलाई मतदानको अवसर मिलाउने कुरामा होस, चाहे दोहोरो नागरिकताको मुद्दामा होस। यसबाट के प्रष्ट हुन्छ भने कि त नेताहरूमा यस्ता निर्णयहरू गर्न ईच्छा शक्तिको कमि छ कि त गैरआवासीय नेपालीहरूको भुमिकाका बारे कम नजरअन्दाज छ। एकथरी बिश्लेषकहरूले पार्टीनेताहरूको ईच्छा बिपरित नेपालको प्रसासन यन्त्रले गैरआवासीय नेपालीहरूको पक्षमा हुने निर्णयमा बाधा पुर्याएको ठहर गरेका छन्। यदि यो सही हो भने नेताहरूले प्रसासन यन्त्रबाट प्रभावित नभइकन आफ्नो बुद्धि बिबेकले निर्णयमा पुग्नु पर्ने वा आफ्नो प्रतिबद्धतालाई कार्यायनमा ल्याउनु पर्छ। अथवा भनौ कार्यायनमा ल्याउन सकिने कुराहरूमा मात्र आस्वासन बाढ्नु पर्छ।

कुनै पनि राजनैतिक पार्टीहरूले हाल सम्म गैरआवासीय नेपालीहरूलाई हेर्ने दृष्टिकोण कस्तो हुने भन्ने पार्टीको बैठकमा छलफल गरी संस्थागत निर्णयमा पुगेको पाईदैन। खाली गैरआवासीय नेपालीका कार्यक्रम वा भेटघाटमा नेताहरूले आफ्ना ब्यक्तिगत बिचार ब्यक्त गर्ने गरेका छन्। त्यसैले गैरआवासीय नेपालीहरूप्रतिको पार्टीहरूको दृष्टिकोण नेताहरूको भाषणमा मात्र सिमित नभइ पार्टीको दस्तावेजमा प्रतिबिम्बित हुनु पर्छ।

कतिपय नेताहरूले गैरआवासीय नेपालीहरूलाई खाली लगानीसँग मात्र जोडेर हेर्ने गरेको पाईन्छ। एकथरी अतिबादीहरूले गैरआवासीय नेपालीहरूलाई राष्ट्रप्रेम नभएका देश छाडेका भगौटेहरू भनेर परिभाषित गर्ने गर्छन्। एनआरएनको अभियान नबुझ्ने वा अभियानसँग सहमत नहुनेहरूले सिमित ब्यक्तिहरूको स्वार्थसिद्धमा परिचालित संस्था भन्ने गर्छन्। कतिपयले दरवारिया शक्तिले जन्माएको संस्था भनेर राजनितीमा मुछ्ने गरेको पाईन्छ। यस्ताकुराहरूमा नेताहरूको अझै पनि संका आशंका छ भने यसमा स्पष्ट हुनु जरुरी छ। पक्कै पनि लाखौ प्रवासी नेपाली बिच २-४ जना निजि स्वार्थका लागि एनआरएनमा लागेका नहोला भन्न सकिदैन। कतिपयहरूको चाहना दरवारिया शक्ति सँग जोडेर हेर्ने पनि छ होला। तर चामलमा भएका बँय जस्ता यस्ता तत्वहरूलाई नहेरी अहिलेको एनआरएनको मुल प्रवाह कता छ, नेताहरूले त्यसलाई बुझ्नु पर्ने देखिन्छ।

सरकारबाट पारित बिधेयक र एनआरएनको बिधानको परिभाषा अनुसार प्रवासमा बसोबास गर्ने सम्पूर्ण नेपालीहरू (१८३ दिन भन्दा बढि बिदेशमा बस्ने) एनआरएन हुन, चाहे त्यो मध्यपूर्वमा मजदुरी गर्ने नेपाली होस, चाहे रसियामा ब्यबसाय गर्ने खरवपतिहरू होस, चाहे अमेरिकाको बिश्व बिधालयका प्राध्यापक हुन वा अनुसन्धानकर्ता हुन, चाहे जापानमा काम गर्ने सुचना प्राबिधिज्ञ हुन। त्यसैले सरकारले गैरआवासीय नेपालीहरू सम्बन्धि निति नियम बनाउदा यी सबै पक्षहरूलाई ध्यान दिनु पर्छ। खरब पतिको धन नेपालमा भित्र्याउने तिर मात्र ध्यान दिने होईन कि कतारमा

